

Retouradres: Rijkswaterstaat | Postbus 2232 | 3500 GE Utrecht

RWS INFORMATIE

Directoraat-generaal Natuur en Visserij

[Redacted]

Postbus 20401

2500 EK Den Haag

Rijkswaterstaat Noord-Nederland

Waterdistrict Noord-Nederland Waddenzee en Eems-Dollard

Balkendwarsweg 4

9405 PT Assen

Postbus 2232

3500 GE Utrecht

T 088 797 44 22

www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

[Redacted]

assetmanager

[Redacted]

[Redacted]

Ons kenmerk

RWS-2026/6307

Uw kenmerk

DGNV / 103975602

Bijlage(n)

3

Datum 10 maart 2026

Onderwerp Reactie op Aanvullingsverzoek Wnb-vergunningaanvraag
baggeren vaargeul Paapsand Süd, alsmede verspreiden
van de vrijgekomen baggerspecie

Geachte [Redacted],

Op 11 februari 2026 heeft u in uw brief met kenmerk DGNV / 103975602. verzocht om aanvullende informatie in het kader van de door Rijkswaterstaat op 27 oktober 2022 aangevraagde Wnb vergunning voor het baggeren van de Vaargeul Paapsand Süd alsmede voor het verspreiden van de hierbij vrijgekomen baggerspecie.

Middels deze brief en bijbehorende bijlages geeft Rijkswaterstaat door u gevraagde aanvullende informatie.

Oplegnotitie

Punten 1,2 en 5 uit het aanvullingsverzoek zijn behandeld in bijgevoegde oplegnotitie.

Punt 14

Punt 14 is behandeld onder punten 1 en 2 in de oplegnotitie (bijlage 1). De uitleg daarvan is te vinden in deze brief.

Aerius-berekening

Punt 4 (de Aerius-berekening) is als bijlage 2 en 3 bij deze brief meegestuurd.

Inhoudelijke reactie op punten

In deze brief licht Rijkswaterstaat verder per punt het antwoord op uw verzoek toe waar mogelijk, of lichten wij toe waarom de gestelde vraag niet ter zake doet of direct/letterlijk te beantwoorden is. In dit laatste geval hebben wij geprobeerd met een bredere toelichting de vraag alsnog zo goed mogelijk te beantwoorden danwel aan te geven waar de antwoorden staan in de Passende Beoordeling.

Punt 3

"Op pagina 74 in paragraaf 5B.2 Habitataantasting geeft u aan: 'De habitat in Paapsand Süd is hoogdynamisch en wordt in de huidige situatie sterk beïnvloed

Datum

10 maart 2026

Ons kenmerk

RWS-2026/6307

door aanslibbing en de baggerwerkzaamheden ter plaatse'. Op figuur 18 uit Toelichting op de zoute ecotopenkaart Waddenzee - kombergingsgebied Eems Dollard 2020 (RWS MWTL, 17 oktober 2023) is te zien dat voor de havenmond van Delfzijl een laagdynamisch diep sublitoraal gebied ligt. Ik verzoek u een effectbeoordeling toe te voegen die toeziet op het baggeren en storten in laagdynamisch diep sublitoraal gebied, en wat de gevolgen hiervan zijn op het bodemleven."

Het klopt dat dit gebied aangegeven is als laagdynamisch op de kaart, maar door de ligging van de vaargeul en de connectie naar achterliggende haven is het al voor lange tijd onderhevig aan verslibbing (en ook aan baggeractiviteit). Normaliter zal er in laagdynamisch areaal minder verstoring plaatsvinden, maar op deze specifieke locatie is er wel al sprake van verstoring door slib, en zijn de organismen die hier leven al gewend aan een hoge mate van vertroebeling.

Punt 6

"Op pagina 80 in de tabel vertroebeling staat dat deze reikt tot 'maximaal 30 km van de verspreidingslocaties'. Een verdere toelichting op deze waarde ontbreekt in de PB. Ik verzoek u dit nader toe te lichten."

Dit is een reikwijdte gebaseerd op afbeelding 29. In deze figuur staat een modelweergave van metingen waarin wordt weergegeven hoe ver de vertroebelingswolk reikt van de verspreidingslocaties. De 30 kilometer blijkt dus ook uit deze figuur, wij hebben dit nagemeten met behulp van de GIS-software waarmee de figuur gemaakt is. Ook zonder de software is dit na te meten met behulp van de schaalverdeling op de kaart. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de slibmodelstudie die een bijlage is van de Passende Beoordeling.

Punt 7

"Pagina 86 Tabel 23: Ik verzoek u toe te lichten waarom zichtjagers (A062 Toppereend, A063 Eider, A067 Brilduiker) geen vinkje hebben bij vertroebeling? Ze lokaliseren hun prooi op de bodem of oesterbanken met hun ogen en gebruiken hun snavel om schelpdieren te vinden, op te duiken of te kraken. De tekst maakt enkel onderscheid in duikende viseters en vliegende viseters."

Hierbij onze toelichting:

In paragraaf 5C2.1. Waddenzee zijn uitgangspunten gebruikt om te bepalen welke soorten worden meegenomen. Dit zijn de eerste twee punten:

- Effecten van vertroebeling zijn relevant als een habitat of soort hier gevoelig voor is, én deze voorkomt binnen de reikwijdte van het effect (mede bepaald op basis van **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).
- Wanneer er geen overlap bestaat tussen de aanwezigheid van een soort binnen het invloedsgebied en de uitvoeringsduur van de werkzaamheden zijn effecten van vertroebeling op deze soort uitgesloten.

Op basis van verspreiding (sovon.nl) is er geconstateerd dat deze soorten niet of nauwelijks voorkomen in het studiegebied en zodoende geen effect ondervinden op instandhoudingsdoelstellingen.

Datum
10 maart 2026

Ons kenmerk
RWS-2026/6307

Punt 8

"Ik verzoek u een overzicht op te stellen van alle relevante baggervolumes (Delfzijl, Eemshaven, Ems) en aan te geven waar de volumes verspreid worden."

Met betrekking tot het aanleveren van relevante baggervolumes van Delfzijl. Wij nemen aan dat u met dit verzoek de baggervolumes van de haven van Delfzijl én de vaargeul Paapsand Süd bedoelt.

De relevante baggerwaardes voor het toetsen van het baggeren van de vaargeul bij Paapsand Süd is het baggervolume van deze vaargeul. In tabel 13 en 25 zijn de baggervolumes voor de passende beoordeling van de haven Delfzijl (tabel 13) en de passende beoordeling voor het baggeren van Paapsand Süd (tabel 25) opgenomen. Ook zijn deze waardes, baggervakken en verspreidingsvakken volledig onderbouwd in de ondersteunende aangeleverde slibstudie.

De vraag om ook de baggervolumes van Eemshaven en Ems aan te leveren is niet relevant voor deze passende beoordeling. In zijn algemeenheid geldt bovendien dat waardes van bestaande continue activiteiten zijn opgenomen in de achtergrondconcentraties.

Punt 9

"U geeft aan: 'De effecten van 'onttrekken van opgebaggerd materiaal' is verkend met modelberekeningen. De resultaten laten zien dat een reductie van 50% mogelijk is in de Dollard'. Waar is het 50% reductiepercentage op gebaseerd? In PB staat bij 5.D.3.2: 'De vaargeul Paapsand Süd bevat een fractie van het slib uit de haven van Delfzijl, die een fractie bevat van alle slib veroorzakende werkzaamheden in het estuarium (Figuur 9) en de invoer in het estuarium uit de Eems-rivier. De remming heft zichtbaar op bij een verwijdering van 25% van de achtergrondconcentratie (Figuur 38)'. Ik verzoek u dit te verduidelijken."

In paragraaf 1.3 stellen we expliciet dat er in deze passende beoordeling **niet** gekeken wordt naar onttrekking. De zinsnede *De effecten van 'onttrekken van opgebaggerd materiaal' is verkend met modelberekeningen* staat niet in de passende beoordeling of een van de achterliggende studies. Wij kunnen dit deel van dit punt dus niet voor verder voor u verduidelijken aangezien het geen onderdeel is van de beoordeelde activiteit..

De 25% reductie bij figuur 38 is ook niet verbonden aan het eerste deel van uw vraag. Het gaat hier om het effect bij een afname in te baggeren volumes, ongeacht de oorzaak. Het kan zijn dat het figuur verwarrend is, dus wij lichten dit graag nogmaals toe. Het figuur laat simpelweg zien dat als er 25% minder baggerspecie vrij komt in het systeem, er direct een minder groot effect van slibconcentraties gaat zijn op de primaire productie gedurende het zomerseizoen. Hierbij is het ook aan te merken, dat in dit figuur ook een lijn is getekend voor een reductie van 50%.

Punt 10

"Ik verzoek u een duidelijk overzicht te geven van de gemeten zwevende stofconcentraties in de verschillende delen van het gebied en specifiek waar

eventuele biotische grenzen gelegd kunnen worden (bijv. troebelheid de 200 mg/L)."

Het overzicht van de gemeten zwevende stofconcentraties in de verschillende delen van het gebied is opgenomen in de achterliggende slibstudie (zie bijvoorbeeld de paragraaf *Achtergrondconcentraties zwevend slib* op pagina 11 van de slibstudie en/of figuur 23 in de slibstudie). Omdat het systeem dynamisch is en de zwevende stofconcentraties over de seizoenen en jaren heen sterk kunnen fluctueren (figuur 23 in de slibstudie) is het ook daarmee onmogelijk om specifiek biotische grenzen aan te geven. Het is wel zo dat er vaker pieken ontstaan bij ondieptes, maar daar vinden de werkzaamheden noch de mogelijke verspreidingen plaats. Wij hopen u hiermee van voldoende toelichting te hebben voorzien.

Punt 11

"Op pagina 55 in de PB staat: 'Het project voegt hier 1 tot 10 mg/L aan toe. Deze toename is niet waarneembaar in het doorzicht.' Waarom wordt deze toename weggeschreven als 'niet waarneembaar in het doorzicht'? Voor wie of wat is dit niet waarneembaar? Bovendien staat op pagina 95 van de PB dat de vertroebeling maximaal 0 tot 5 mg/L verhoogd wordt door de activiteit. Kunt u aangeven of het 0 tot 5 of 1 tot 10 mg/L betreft?"

Pagina 55 betreft de passende beoordeling Haven Delfzijl. Waarschijnlijk doelt u op dezelfde zinsnede in paragraaf 5D.1 *Zichtjagende vogels* in de relevante passende beoordeling voor de vaargeul Paapsand Süd waar dit aanvullingsverzoek over gaat. De zin los komt inderdaad over alsof het wordt weggesneden. In context wordt er echter gesteld dat het hier op een worst-case toename van 10 mg/L op een totaal van 150 -230 mg/L. In de figuren voortgaand (figuur 36) aan deze tekst, is te zien dat een toevoeging van 10mg/L op een waarde van reeds boven de 100mg/L niet of nauwelijks het doorzicht verminderd. Ter verduidelijking, een toevoeging van 1-10 mg/L zal op deze locatie in de praktijk geen extra doorzichtvermindering veroorzaken voor zichtjagende vogels.

Wat betreft de zinsnede op pagina 95 van de PB, in de vraag wordt een stuk tekst uit context getrokken. De gehele zin is als volgt: *In het oosten van het gebied is een corridor beschikbaar waarin de vertroebeling maximaal 0 tot 5 mg/L verhoogd wordt door de activiteit.* Daarnaast betreft dit (trek)vissen, en niet zichtjagende vogels. Voor het project is de vertroebeling in de gehele Eems-Dollard niet overal even hoog. De 1 tot 10 en de 0 tot 5 mg/L zijn beide correct voor deze activiteiten.

Punt 12

"Op pagina 96 van de PB geeft u aan: 'Er kan worden gesteld dat filterfeeders in verschillende mate het vermogen hebben zich aan te passen aan de tijdelijke en lokale verhoging van de slibconcentraties. Filterfeeders, die in het estuarium leven, zijn al aangepast aan hoge concentraties vertroebeling. Zodoende treedt er voor de meeste soorten geen effect op. Voor de enkele soorten (e.g. Amerikaans zwaardschede), die dit niet kunnen, gaat het slechts om een relatief beperkt areaal waar tijdelijke effecten optreden. Negatieve effecten op bodemdieren zijn

Datum

10 maart 2026

Ons kenmerk

RWS-2026/6307

uitgesloten. 'Ik verzoek u te onderbouwen wat u bedoelt met 'relatief beperkt areaal', 'meeste soorten geen effect'? Welke soorten ondervinden wel en welke soorten ondervinden geen effecten?'

De tekst uit dit punt komt uit de **conclusie** van paragraaf 5D.3.1 Bodemdieren (filterfeeders). Deze conclusie wordt onderbouwd en volgt op de onderbouwing die in de paragraaf erboven staat. Hierin staat een overzicht van welke soorten wel of niet effecten vinden, met wetenschappelijke bronnen. Ook staan er verwijzingen naar de slibstudie in, waar het areaal en de hoogte van vertroebeling van de activiteit zijn berekend. Wij nemen aan u hiermee van voldoende toelichting te hebben voorzien.

Punt 13

"In paragraaf 4.B.4 van de PB geeft u aan: 'De reikwijdte van de sedimentatie wordt gedefinieerd als dat deel waar de sedimentatie hoger is dan 1 cm/maand (0,33 mm/dag). Deze snelheid is afgeleid van een maximaal tolereerbare sedimentatiesnelheid voor de gevoeligste bodemdieren van 1 cm per maand bij 'permanente' sedimentatie (e.g. bij continue baggerwerkzaamheden) (Bijkerk, 1988)'. In paragraaf 5.B.4 geeft u vervolgens aan: 'In Figuur 30 is het maximale areaal weergegeven waar sedimentatie optreedt tijdens de geplande activiteit. Het maximale areaal aan sedimentatie is circa 1,2 km² rondom de baggerlocatie. De snelheid van aanslibbing is laag (< 0,6 mm/dag), maar net hoger dan die waar de gevoeligste soorten door beïnvloed kunnen worden'. De sedimentatie is hoger dan 0,33 mm/dag en veroorzaakt daarmee effecten op gevoelige bodemdieren. Weliswaar op 1,2 km² rond de baggerlocatie, maar het is onduidelijk waar de sedimentatie tussen de 0,33 mm/dag en 0,6 mm/dag plaatsvindt. Ik verzoek u dit te verhelderen.

Onduidelijk is of de grenswaarde voor verstoring door sedimentatie 1 mm/dag is of 0,33 mm/dag. Tevens is het niet duidelijk wat de waarde van 10 cm nu betekent bij deze effectbepaling. De betekenis van deze waardes is vooral onduidelijk vanwege de passage op pagina 76 van de PB: 'De snelheid van aanslibbing is laag (< 0,6 mm/dag), maar net hoger dan die waar de gevoeligste soorten door beïnvloed kunnen worden'. Bedoelt u hiermee te zeggen dat alleen in haven en in vaargeul de omstandigheden ongunstig zijn voor macrobenthos, maar daarbuiten (in N2000) niet omdat daar de sedimentatie minder is dan xx mm/dag? Graag ontvangen wij een toelichting hierop."

Wij lichten dit graag als volgt toe:

In deze vraag lezen wij twee vragen. De eerste vraag gaat over de onduidelijkheid waar sedimentatie tussen de 0,33 mm/dag en 0,6 mm/dag plaatsvindt. Dit is in figuur 30 aangegeven, doormiddel van een kleurenschaal, waarop te zien is dat sedimentatie plaatsvindt tussen 0 en 0,33 mm/dag in de gele kleuring op de kaart. De sedimentatie kan maximaal oplopen tot 0,6 mm/dag, dit is de bruine stip op de kaart. Doormiddel van de schaalbalk, kan er worden gesteld dat de sedimentatie tussen de 0,33 en 0,6 mm/dag op maximale enkele honderden meters van de baggerlocatie plaatsvindt.

Datum

10 maart 2026

Ons kenmerk

RWS-2026/6307

De tweede vraag gaat vooral over de haven van Delfzijl. Hiervoor is een andere passende beoordeling opgesteld dan de passende beoordeling voor Paapsand Süd. Desalniettemin kunnen wij dit voor u toelichten. De grenswaarde is 0,33mm/dag of 1 cm/maand. 1mm/dag is bij de haven Delfzijl de maximale sedimentatie die daar plaatsvindt (uit de PB haven Delfzijl). Dat overschrijdt de grenswaarde voor gevoelige schelpdieren, maar uit de Passende Beoordeling blijkt dat er daar geen schelpdierbanken liggen, en dat macrobenthos ter plaatse hoeveelheden tot 10 cm kunnen verdragen. De sedimentatie houdt enkele dagen aan (<100 dagen) waardoor de 10 cm niet gehaald wordt. Daardoor zijn in de Passende Beoordeling haven Delfzijl effecten door sedimentatie uitgesloten.

Voor de baggeractiviteit bij de vaargeul Paapsand Süd geldt dat deze waardes al lager liggen, en vooral onder de 0,6 mm/dag blijven liggen. Omdat de sedimentatie daardoor lagere waardes haalt, zijn effecten in het N2000 gebied vanwege sedimentatie uitgesloten.

Punt 14

"In de PB staat dat vissen wennen aan hoge troebelheid. Is hiervoor een wetenschappelijke bron voorhanden?"

In de bijgevoegde oplegnotitie is in het onderdeel *Aanvulling op ecologische kwaliteit habitatype H1130 en typische soorten* een extra stuk toegevoegd over *migratieroute diadrome vissen en typische soorten vissen* waarin vertroebeling en doorzichtvermindering op vissen wordt behandeld. De bronnen zijn in die stukken te vinden.

Punt 15

"In uw cumulatietoets, opgenomen in paragraaf 5G, analyseert u twee projecten: twee windmolens bij de Eemshaven en de gedoogbeschikking garnalenvisserij. U concludeert dat geen sprake is van cumulerende effecten. In de zienswijze van de Waddenvereniging is gewezen op het arrest Kolencentrale Moorborg. In r.o. 61 van dat arrest staat: "in het kader van onderzoek van de cumulatieve gevolgen alle projecten in aanmerking nemen die samen met het project waarvoor een vergunning is aangevraagd, significante gevolgen kunnen hebben, rekening houdend met de doelstellingen van deze richtlijn, ook al dateren zij van vóór de datum waarop deze richtlijn in nationaal recht is omgezet."

Derhalve verzoek ik u om naar aanleiding van die zienswijze nader te onderbouwen dat er geen sprake is van significante effecten van het project, bijvoorbeeld vanwege de morfologische effecten van het baggeren, in ogenschouw nemende de reeds bestaande baggerwerkzaamheden."

De reeds bestaande baggerwerkzaamheden zijn in het gehele project al meegenomen in de slibstudie. Deze zijn opgenomen als de autonome ontwikkelingen en opgenomen in de reeds bestaande achtergrondconcentratie die de referentiesituatie aanduiden. Dit is in hoofdstuk 3.3 in zijn geheel uiteengezet. Een extra toetsing aan deze reeds bestaande baggerwerkzaamheden (met het oog op cumulatie) zal geen andere uitkomst geven.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u middels dit schrijven, binnen de door u aangeven reactietermijn van 4 weken, hebben voorzien van de voor u benodigde informatie zodat u onze aanvraag juist kunt beoordelen en een definitief besluit kunt nemen.

Datum

10 maart 2026

Ons kenmerk

RWS-2026/6307

Met vriendelijke groet,

de hoofdingenieur-directeur,
namens deze,

waarnemend hoofd van het waterdistrict Noord-Nederland Waddenzee en Eems-Dollard

Rijkswaterstaat Noord-Nederland,

